

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

16 iulie 2009 \*

În cauza C-69/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Tribunale di Napoli (Italia), prin decizia din 29 ianuarie 2008, primită de Curte la 20 februarie 2008, în procedura

**Raffaello Visciano**

împotriva

**Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),**

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnii K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Küris (raportor) și doamna C. Toader, judecători,

\* Limba de procedură: italiana.

avocat general: doamna V. Trstenjak,  
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 12 februarie 2009,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Visciano, de G. Nucifero, avvocato;
- pentru Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), de V. Triolo, G. Fabiani și P. Tadrìs, avvocati;
- pentru guvernul italian, de doamna I. Bruni, în calitate de agent, asistată de doamna W. Ferrante, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul spaniol, de doamna B. Plaza Cruz, în calitate de agent;
- pentru guvernul olandez, de doamnele C. M. Wissels și C. ten Dam, în calitate de agenți;

- pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna L. Pignataro-Nolin și de domnul J. Enegren, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 2 aprilie 2009,

pronunță prezenta

### **Hotărâre**

- <sup>1</sup> Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 3 și 4 din Directiva 80/987/CEE a Consiliului din 20 octombrie 1980 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului (JO L 283, p. 23, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 197).
- <sup>2</sup> Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Visciano, pe de o parte, și Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) (Institutul național al asigurărilor sociale), pe de altă parte, cu privire la creanțe salariale neonorate.

## Cadrul juridic

### *Reglementarea comunitară*

3     Primul considerent al Directivei 80/987 prevede:

„[...] este necesară asigurarea protecției lucrătorilor salariați în cazul insolabilității angajatorului, în special pentru a garanta plata creanțelor salariale [...]”

4     Articolul 1 alineatele (1) și (2) din această directivă prevede:

„(1) Prezenta directivă se aplică creanțelor salariale izvorâte din contracte de muncă sau raporturi de muncă, creanțe salariale existente față de angajatori care sunt în stare de insolabilitate în sensul articolului 2 alineatul (1).

(2) Cu titlu excepțional, statele membre pot exclude din domeniul de aplicare al prezentei directive creanțele salariale ale anumitor categorii de salariați, în temeiul caracterului special al contractului de muncă sau al raportului de muncă sau din cauza existenței altor forme de garantare care asigură salariaților o protecție echivalentă celei care rezultă din prezenta directivă.

Categoriile de salariați prevăzute în primul paragraf sunt enumerate în anexă.”

5 Potrivit articolului 2 alineatul (2) din directiva menționată:

„Prezenta directivă nu aduce atingere legislației naționale cu privire la definirea termenilor «lucrător salariat», «angajator», «remunerație», «drept dobândit», «drept în curs de a fi dobândit».”

6 Articolul 3 din Directiva 80/987 prevede:

„(1) Statele membre iau măsurile necesare în vederea asigurării de către instituțiile de garantare, în conformitate cu articolul 4, a plății creanțelor salariale izvorâte din contracte de muncă sau raporturi de muncă și care privesc salarizarea pe o perioadă anterioară unei date determinate.

(2) La alegerea statelor membre, data prevăzută la alineatul (1) este:

— fie cea la care a survenit insolvabilitatea angajatorului;

— fie cea a preavizului de concediere a salariatului în cauză ca urmare a insolvabilității angajatorului;

- fie cea la care a survenit insolvabilitatea angajatorului sau cea la care contractul sau raportul de muncă cu salariatul în cauză a încetat ca urmare a insolvabilității angajatorului.”

7 Potrivit articolului 4 alineatele (1)-(3) din această directivă:

„(1) Statele membre au posibilitatea de a limita obligația de plată prevăzută la articolul 3 pentru instituțiile de garantare.

(2) În cazul în care statele membre își exercită dreptul prevăzut la alineatul (1), acestea trebuie să asigure:

- în cazul menționat la articolul 3 alineatul (2) prima liniuță, plata creanțelor salariale aferente ultimelor trei luni ale contractului sau raportului de muncă care se situează în cadrul unei perioade de șase luni anterioare datei la care a survenit insolvabilitatea angajatorului;
- în cazul menționat la articolul 3 alineatul (2) a doua liniuță, plata creanțelor salariale aferente ultimelor trei luni ale contractului sau raportului de muncă care precedă data preavizului de concediere a salariatului ca urmare a insolvabilității angajatorului;
- în cazul menționat la articolul 3 alineatul (2) a treia liniuță, plata creanțelor salariale aferente ultimelor 18 luni ale contractului sau raportului de muncă care precedă data la care a survenit insolvabilitatea angajatorului sau data la care contractul sau raportul de muncă cu salariatul a încetat ca urmare a insolvabilității angajatorului.

În acest caz, statele membre pot limita obligația de plată la remunerația aferentă unei perioade de opt săptămâni sau mai multor perioade mai scurte care totalizează opt săptămâni.

(3) Cu toate acestea, pentru a evita plata unor sume care ar depăși finalitatea socială a prezentei directive, statele membre pot stabili un plafon de garantare a plății creanțelor salariale.

[...]"

8     Articolul 5 din directiva menționată prevede:

„Statele membre stabilesc modalitățile de organizare, finanțare și funcționare a instituțiilor de garantare, cu respectarea în special a următoarelor principii:

- (a) patrimoniul instituțiilor trebuie să fie independent de capitalul de exploatare a angajatorilor și trebuie să fie constituit în așa fel încât asupra acestuia să nu poată fi pus sechestru în cursul unei proceduri în caz de insolvabilitate;
- (b) angajatorii trebuie să contribuie la finanțare, în măsura în care aceasta nu este acoperită integral de către autoritățile publice;

(c) obligația de plată a instituțiilor există independent de îndeplinirea obligațiilor de a contribui la finanțare.”

9 Articolul 9 din Directiva 80/987 prevede:

„Prezenta directivă nu aduce atingere posibilității statelor membre de a aplica sau de a introduce acte cu putere de lege sau acte administrative mai favorabile salariaților.”

10 În temeiul articolului 10 litera (a) din directiva menționată, aceasta „nu aduce atingere posibilității statelor membre de a lua măsurile necesare în vederea evitării abuzurilor”.

### *Reglementarea națională*

Legea nr. 297/82

11 În aplicarea Directivei 80/987, Legea nr. 297 din 29 mai 1982 (GURI nr. 147 din 31 mai 1982) privind regimul tratamentului aplicabil la încetarea raportului de muncă și dispoziții în materie de pensii prevede, la articolul 2, crearea unui fond de garantare destinat să se substituie angajatorului în cazul în care insolvabilitatea acestuia îl împiedică să plătească indemnizația de încetare a raportului de muncă prevăzută la articolul 2120 din Codul civil, ce revine lucrătorilor sau avânzilor-cauză ai acestora (denumit în continuare „Fondul”).

12 În plus, această dispoziție prevede:

„1. În termen de 15 zile de la depunerea bilanțului, devenită executorie în temeiul Decretului regal nr. 267 din 16 martie 1942 [GURI din 6 aprilie 1942, supliment extraordinar nr. 81], sau de la publicarea hotărârii menționate la articolul 99 din acest decret, în cazul în care au fost formulate opoziții sau acțiuni privind creanța sa, ori de la data publicării hotărârii de omologare a concordatului preventiv, lucrătorul sau avânzii-cauză ai acestuia pot obține, la cerere, plata de către Fond a indemnizației de încetare a raportului de muncă și a creanțelor accesorii corespondente, după deducerea sumelor deja plătite eventual.

2. În ipoteza declarării tardive a creanțelor salariale menționate la articolul 101 din Decretul regal nr. 267 din 16 martie 1942, cererea prevăzută la alineatul precedent poate fi introdusă după decretul de înscriere în pasiv sau după hotărârea referitoare la o eventuală contestație a administratorului judiciar.

3. În cazul în care întreprinderea face obiectul unei lichidări administrative forțate, cererea poate fi introdusă în termen de 15 zile de la depunerea bilanțului, în temeiul articolului 209 din Decretul regal nr. 267[...], sau, dacă au fost formulate opoziții sau acțiuni privind creanțele salariale, începând de la data pronunțării hotărârii de către instanța de judecată.

4. Dacă, în cazul încetării raportului de muncă, angajatorul care nu este supus dispozițiilor Decretului regal nr. 267[...] nu plătește indemnizația datorată sau o plătește doar parțial, lucrătorul sau avânzii-cauză ai acestuia pot solicita Fondului plata indemnizației de încetare a raportului de muncă, cu condiția ca, în urma procedurii de executare silită pentru lichidarea creanței referitoare la această indemnizație, garanțiile patrimoniale să se fi dovedit insuficiente pentru a o lichida total sau parțial.

5. În lipsa unei contestații în această privință, Fondul procedează la plata indemnizației neplătite.

6. Dispozițiile alineatelor precedente se aplică numai în cazurile în care încetarea raportului de muncă și procedura insolvenței sau procedura executorie au intervenit după intrarea în vigoare a prezentei legi.

7. Fondul procedează la plățile menționate la al doilea, al treilea, al patrulea și al cincilea alineat ale prezentului articol în termen de 60 de zile de la data introducerii cererii de către persoana interesată. Pentru sumele pe care le-a plătit, Fondul se substituie de drept lucrătorului sau avânzilor-cauză ai acestuia în ceea ce privește privilegiul creditorului asupra patrimoniului angajatorilor conform articolelor 2751-bis și 2776 din Codul civil.

[...]”

<sup>13</sup> Potrivit articolului 94 din Decretul regal nr. 267 din 16 martie 1942, o cerere de înscriere în pasiv produce efectele cererii de chemare în judecată și împiedică prescrierea termenelor.

<sup>14</sup> În temeiul articolelor 2943 și 2945 din Codul civil, prescripția este întreruptă prin notificarea actului de inițiere a unui proces și până când hotărârea pronunțată dobândește autoritate de lucru judecat.

## Decretul legislativ nr. 80/92

- 15 Articolele 1 și 2 din Decretul legislativ nr. 80 din 27 ianuarie 1992 de transpunere a Directivei 80/987 (GURI din 13 februarie 1992, supliment ordinar nr. 36, p. 26, denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 80/92”) reglementează garantarea creanțelor salariale și intervenția Fondului, care este administrat de INPS.
- 16 Articolul 1 alineatul 1 din Decretul legislativ nr. 80/92 prevede în cadrul titlului „Garantarea creanțelor salariale”:

„În cazul în care angajatorul face obiectul unei proceduri de faliment, de concordat preventiv, de lichidare administrativă forțată sau al unei proceduri de administrare extraordinară [...], lucrătorul angajat sau avânzii-cauză ai acestuia pot obține, la cerere, plata de către Fond [...], a creanțelor salariale prevăzute la articolul 2”.

- 17 Potrivit articolului 2 alineatele 1-5 din Decretul legislativ nr. 80/92:

„1. Plata efectuată de Fond [...] conform articolului 1 privește creanțele salariale, altele decât cele care corespund indemnizației de încetare a raportului de muncă, referitoare la ultimele trei luni ale raportului de muncă care se situează înăuntrul unei perioade de 12 luni care precedă:

- a) data deciziei de deschidere a uneia dintre procedurile menționate la articolul 1 alineatul 1;

- b) data începerii executării silite;
- c) data deciziei de lichidare sau de încetare a administrării provizorii ori de autorizare a continuării administrării întreprinderii pentru lucrătorii care au continuat să își exercite activitatea profesională sau data de încetare a raportului de muncă, în cazul în care aceasta a intervenit în timpul continuării activității întreprinderii.

2. Plata efectuată de Fond în sensul alineatului 1 nu poate depăși o sumă egală cu de trei ori plafonul indemnizației de șomaj excepționale, după deducerea reținerilor pentru securitatea socială.

3. Obținerea sumelor plătite de Fond în temeiul prezentului articol este reglementată de dispozițiile alineatelor 2, 3, 4, 5, ale alineatului 7 prima teză și ale alineatului 10 ale articolului 2 din Legea nr. 297 din 29 mai 1982. Sumele plătite de Fond sunt reglementate de dispozițiile articolului 2 alineatul 7 a doua teză din legea menționată.

4. Plata menționată la alineatul 1 al prezentului articol nu poate fi cumulată, până la obținerea sumelor vizate:

- a) cu indemnizația de șomaj excepțională încasată în perioada de 12 luni prevăzută la alineatul 1;
- b) cu sumele plătite lucrătorului în perioada de trei luni prevăzută la alineatul 1;

- c) cu indemnizația de mobilitate recunoscută în temeiul Legii nr. 223 din 23 iulie 1991, în cursul celor trei luni de după încetarea raportului de muncă.

5. Termenul de prescripție a dreptului la prestația menționată la alineatul 1 este de un an. Dobânzile și efectele deprecierii monetare se calculează începând de la data introducerii cererii”.

### **Procedura principală și întrebările preliminare**

<sup>18</sup> Din decizia de trimitere rezultă că domnul Visciano a exercitat o activitate profesională salarizată în cadrul societății de supraveghere Metropoli S.c.a.r.l. până la 9 noiembrie 2000, dată la care, ca urmare a deschiderii procedurii de lichidare administrativă forțată pentru insolvabilitate, intervenită prin Decretul ministerial din 24 octombrie 2000, a făcut obiectul unei proceduri de concediere colectivă.

<sup>19</sup> La 8 iunie 2001, acesta a introdus, în temeiul articolelor 1 și 2 din Decretul legislativ nr. 80/92, o cerere prin care urmărea să obțină plata de către Fond a creanțelor pentru activitatea efectuată în ultimele trei luni ale raportului de muncă.

<sup>20</sup> INPS nu i-a vărsat totalitatea salariilor rămase neplătite în limita unei sume reprezentând de trei ori plafonul indemnizației de șomaj excepționale, ci a dedus din această sumă avansurile din salariu obținute de la angajator și a lichidat astfel o sumă inferioară celei pe care ar fi trebuit să o primească domnul Visciano.

- 21 În urma Hotărârii din 4 martie 2004, Barsotti și alții (C-19/01, C-50/01 și C-84/01, Rec., p. I-2005), la 30 iunie 2005, domnul Visciano a sesizat Tribunale di Napoli pentru a i se recunoaște dreptul de a încasa diferența dintre suma care îi fusese plătită de INPS și suma maximă care îi revenea, fără deducere.
- 22 INPS a invocat prescripția anuală a creanței pentru motivul că această creanță reprezenta o obligație de natură socială autonomă și distinctă de creanța invocată împotriva angajatorului, care excludea aplicarea Decretului regal nr. 267 din 16 martie 1942.
- 23 Instanța de trimitere arată că jurisprudența elaborată de Corte suprema di cassazione cu privire la calificarea sumelor neplătite de angajator nu este constantă și apreciază că posibilitatea de a admite cererea este condiționată de problema prescripției, care depinde la rândul său de calificarea atribuită creanței invocate de reclamant.
- 24 În consecință, Tribunale di Napoli a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolele 3 și 4 din Directiva 80/987 [...], în măsura în care prevăd plata creanțelor salariale ale lucrătorilor salariați care privesc salarizarea, permit ca astfel de creanțe, în momentul în care sunt valorificate în raport cu instituția de garantare, să fie private de natura lor salarială inițială și să primească o calificare diferită, [de prestație] de asigurare socială, numai pentru faptul că plata lor a fost încredințată de statul membru unei instituții a asigurărilor sociale și că, prin urmare, în reglementarea națională, termenul «salarizare» este înlocuit de termenul «prestație de asigurare socială»?

- 2) Având în vedere finalitatea socială a Directivei [80/987], este suficient ca reglementarea națională să utilizeze creanța salarială inițială a lucrătorului salariat ca un simplu termen de comparație, în raport cu care să poată determina *per relationem* prestația care trebuie garantată prin intervenția instituției de garantare, sau este necesar ca respectiva creanță salarială a lucrătorului în raport cu angajatorul insolubil să fie protejată, prin intervenția instituției de garantare, asigurându-i-se un conținut, garanții, termene și modalități de exercitare similare celor recunoscute oricărei alte creanțe de dreptul muncii în aceeași ordine juridică?
  
- 3) Principiile care rezultă din reglementarea comunitară și în special principiile echivalenței și efectivității permit aplicarea, pentru creanțele salariale ale lucrătorilor salariați care privesc salarizarea pe o perioadă determinată conform articolului 4 din Directiva 80/987, a unui regim al prescripției mai puțin favorabil în raport cu cel aplicat creanțelor de natură similară?”

### **Cu privire la întrebările preliminare**

#### *Cu privire la prima întrebare*

<sup>25</sup> Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 3 și 4 din Directiva 80/987 trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care permite calificarea drept „prestații de securitate socială” a creanțelor salariale ale lucrătorilor pentru motivul că acestea sunt garantate de Fond.

<sup>26</sup> În această privință, este necesar să se amintească, pe de o parte, că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 80/987 impune statelor membre să ia măsurile necesare în vederea asigurării de către instituțiile de garantare, în conformitate cu articolul 4 din

directiva menționată, a plății creanțelor salariale izvorâte din contracte de muncă sau din raporturi de muncă și care privesc salarizarea pe o perioadă anterioară unei date determinate (Hotărârea din 11 septembrie 2003, Walcher, C-201/01, Rec., p. I-8827, punctul 31).

27 Pe de altă parte, finalitatea socială a Directivei 80/987 constă în asigurarea pentru toți lucrătorii salariați a unei protecții comunitare minime în caz de insolvabilitate a angajatorului, prin plata creanțelor izvorâte din contracte de muncă sau din raporturi de muncă și care privesc salarizarea pe o perioadă anterioară unei date determinate (Hotărârea Barsotti și alții, citată anterior, punctul 35 și jurisprudența citată).

28 Cu toate acestea, conform articolului 2 alineatul (2) din Directiva 80/987, dreptului național îi revine obligația de a preciza termenul „remunerație” și de a defini conținutul acestuia (Hotărârea din 16 decembrie 2004, Olaso Valero, C-520/03, Rec., p. I-12065, punctul 31 și jurisprudența citată).

29 În consecință, dreptului național îi revine, așadar, obligația de a defini natura juridică a unor creanțe precum cele în cauză în acțiunea principală.

30 În această privință, este necesar să se constate că Directiva 80/987 nu precizează care sunt procedurile jurisdicționale și normele privind prescripția aplicabile creanțelor salariale în caz de faliment al angajatorului.

31 Rezultă că trebuie să se răspundă la prima întrebare în sensul că articolele 3 și 4 din Directiva 80/987 nu se opun unei reglementări naționale care permite calificarea drept „prestații de securitate socială” a creanțelor salariale ale lucrătorilor atunci când acestea sunt plătite de o instituție de garantare.

*Cu privire la a doua întrebare*

- 32 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, pentru aplicarea articolelor 4 și 5 din Directiva 80/987, este suficient ca o reglementare națională să utilizeze o creanță inițială a lucrătorului salariat ca simplu termen de comparație sau dacă această creanță trebuie protejată prin intervenția Fondului la fel ca orice altă creanță salarială.
- 33 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, este necesar să se considere că regimul juridic aplicabil creanțelor salariale ale lucrătorilor trebuie de asemenea definit de dreptul național.
- 34 Rezultă că creanța salarială inițială a lucrătorului salariat poate numai să constituie un termen de comparație care să permită stabilirea cuantumului prestației care trebuie garantată de Fond.
- 35 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că Directiva 80/987 nu se opune unei reglementări naționale care utilizează ca simplu termen de comparație creanța salarială inițială a lucrătorului salariat pentru a stabili prestația care trebuie garantată prin intervenția Fondului.

*Cu privire la a treia întrebare*

- 36 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, în cadrul unei cereri formulate de un lucrător salariat prin care acesta urmărește să obțină de la un fond de garantare plata creanțelor care privesc salarizarea,

Directiva 80/987 se opune aplicării unui regim al prescripției mai puțin favorabil în raport cu cel aplicat creanțelor de natură similară.

37 Directiva 80/987 nu cuprinde nicio dispoziție care să reglementeze problema dacă statele membre pot să prevadă un termen de prescripție pentru introducerea cererii unui lucrător salariat prin care acesta urmărește să obțină plata de către Fond, potrivit modalităților stabilite prin directiva menționată, a remunerațiilor neplătite de angajatorul insolubil.

38 Astfel, articolele 4, 5 și 10 din Directiva 80/987, care permit statelor membre nu numai să stabilească modalitățile de organizare, de finanțare și de funcționare a instituției de garantare, ci și să limiteze în anumite împrejurări protecția pe care aceasta urmărește să o asigure lucrătorilor salariați, nu prevăd o limitare în timp a drepturilor de care lucrătorii salariați beneficiază în temeiul acestei directive și nici o limitare a posibilității statelor membre de a prevedea un termen de prescripție (a se vedea Hotărârea din 18 septembrie 2003, Pflücke, C-125/01, Rec., p. I-9375, punctul 31).

39 În aceste condiții, statele membre sunt în principiu libere să prevadă în dreptul național dispoziții care stabilesc un termen de prescripție pentru introducerea cererii unui lucrător salariat prin care acesta urmărește să obțină, potrivit modalităților stabilite prin Directiva 80/987, plata creanțelor sale privind salarizarea, cu condiția totuși ca aceste dispoziții să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor cereri asemănătoare din dreptul intern (principiul echivalenței) și să nu poată fi concepute astfel încât să facă imposibilă sau excesiv de dificilă în practică exercitarea drepturilor recunoscute de ordinea juridică comunitară (principiul efectivității) (a se vedea Hotărârea Pflücke, citată anterior, punctul 34, precum și jurisprudența citată).

40 În această privință, instanța de trimitere consideră că trebuie să se verifice dacă o calificare a creanțelor lucrătorului față de Fond drept prestații de securitate socială având drept consecință neaplicarea normelor privind întreruperea termenului de

prescripție prevăzute pentru creanțele înscrise în pasivul falimentului este sau nu este contrară principiilor echivalenței și efectivității.

41 În ceea ce privește principiul echivalenței, trebuie să se arate de la bun început că solicitarea privind plata remunerațiilor neîncasate adresată de lucrătorul salariat Fondului și cea adresată de un lucrător angajatorului în stare de insolvabilitate nu sunt asemănătoare. Aceasta reiese în special din cuprinsul articolului 4 din Directiva 80/987, care dă statelor membre posibilitatea de a limita obligația de plată a instituțiilor de garantare.

42 În consecință, existența unor regimuri privind termene de prescripție diferite nu aduce atingere principiului echivalenței.

43 În ceea ce privește principiul efectivității, Curtea a recunoscut compatibilitatea cu dreptul comunitar a stabilirii unor termene rezonabile de introducere a acțiunilor, sub sancțiunea decăderii, în vederea asigurării securității juridice, stabilire care protejează în același timp și contribuabilul, și administrația interesată (a se vedea Hotărârea din 17 noiembrie 1998, Aprile, C-228/96, Rec., p. I-7141, punctul 19 și jurisprudența citată). Astfel, asemenea termene nu sunt de natură să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară.

44 În această privință, trebuie să se amintească faptul că, referitor la plata creanțelor salariale care prezintă, prin însăși natura lor, o foarte mare importanță pentru persoanele interesate, este necesar ca durata scurtă a termenului de prescripție să nu aibă drept consecință ca acestea din urmă să nu reușească, în practică, să respecte termenul menționat și să nu beneficieze, așadar, de protecția pe care Directiva 80/987 urmărește în mod special să le-o asigure (a se vedea Hotărârea Pflücke, citată anterior, punctul 37).

45 Cu privire la acest aspect, Curtea a statuat deja că un termen de decădere de un an pentru introducerea unei acțiuni având ca obiect repararea prejudiciului suferit ca urmare a transpunerii tardive în dreptul intern a Directivei 80/987 pare a fi rezonabil (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 1997, Palmisani, C-261/95, Rec., p. I-4025, punctul 29).

46 Totuși, rezultă de asemenea din cuprinsul punctului 39 din Hotărârea din 11 iulie 2002, Marks & Spencer (C-62/00, Rec., p. I-6325), că, pentru a îndeplini funcția de garantare a securității juridice, un termen de prescripție trebuie stabilit în avans. O situație caracterizată printr-o incertitudine juridică importantă poate constitui o încălcare a principiului efectivității, întrucât repararea prejudiciilor cauzate particularilor prin încălcări ale dreptului comunitar imputabile unui stat membru ar putea deveni în practică excesiv de dificilă dacă aceștia nu ar putea să stabilească termenul de prescripție aplicabil cu un grad rezonabil de certitudine (Hotărârea din 24 martie 2009, Danske Slagterier, C-445/06, Rep., p. I-2119, punctul 33 și jurisprudența citată).

47 În acțiunea principală, trebuie arătat că, potrivit instanței de trimitere, pe de o parte, Decretul legislativ nr. 80/92 stabilește la un an termenul de prescripție, însă nu determină momentul de la care acesta începe să curgă (*dies a quo*).

48 Pe de altă parte, această instanță arată că, într-o primă fază, jurisprudența elaborată de Corte suprema di cassazione a calificat drept salarială natura prestațiilor vărsate de Fond, natură identică cu aceea a salariilor plătite de angajator, calificare având drept consecință faptul că prestațiilor menționate li se aplicau termenele de prescripție, precum și normele privind întreruperea acestora care existau în cadrul procedurii colective a falimentului. Într-o a doua fază, această instanță supremă a considerat că obligația ce revine Fondului are ca obiect o prestație de securitate socială, independentă de obligația salarială a angajatorului, având drept consecință în special neaplicarea normelor privind întreruperea termenelor de prescripție menționate mai sus.

49 Aceste două constatări sunt susceptibile să creeze incertitudini juridice care pot constitui o încălcare a principiului efectivității dacă se verifică, ceea ce revine instanței naționale să examineze, că aceste incertitudini juridice pot explica tardivitatea acțiunii domnului Visciano în fața instanței menționate.

50 În consecință, având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că, în cadrul unei cereri formulate de un lucrător salariat prin care acesta urmărește să obțină de la un fond de garantare plata creanțelor care privesc salarizarea, Directiva 80/987 nu se opune aplicării unui termen de prescripție de un an (principiul echivalenței). Cu toate acestea, revine instanței naționale obligația de a examina dacă reglementarea acestuia nu face practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară (principiul efectivității).

### Cu privire la cheltuielile de judecată

51 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) **Articolele 3 și 4 din Directiva 80/987/CEE a Consiliului din 20 octombrie 1980 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la protecția lucrătorilor salariați în cazul insolvenței angajatorului nu se opun unei reglementări naționale care ar permite calificarea drept „prestații de securitate socială” a creanțelor salariale ale lucrătorilor atunci când acestea sunt plătite de o instituție de garantare.**

- 2) **Directiva 80/987 nu se opune unei reglementări naționale care utilizează ca simplu termen de comparație creanța salarială inițială a lucrătorului salariat pentru a stabili prestația care trebuie garantată prin intervenția unui fond de garantare.**
  
- 3) **În cadrul unei cereri formulate de un lucrător salariat prin care acesta urmărește să obțină de la un fond de garantare plata creanțelor care privesc salarizarea, Directiva 80/987 nu se opune aplicării unui termen de prescripție de un an (principiul echivalenței). Cu toate acestea, revine instanței naționale obligația de a examina dacă reglementarea acestuia nu face practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară (principiul efectivității).**

Semnături